

ABONAMENTUL

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Al patrălea împrumut de rășboiu.

Statul nostru a emis zilele acestea al patrălea împrumut. Listele de subscripție se află deja pe masa fiecărui cetățean, iar cu informații servesc toate oficiile și dicasteriile. Am publicat și noi cercularul diecezei de Gherla și articolul informativ din Rev. Economică. În proximele zile vor apărea nesmintit și cercularele celorlalte dieceze și astfel restează, ca publicul mare să-și facă aceasta înaltă datorință față de stat.

Rășboaietele s'au purtat în toate timpurile cu bani, cu cheltueli enorme și sfârșitul lor victorios a fost mai întotdeauna pe partea celor ce au putut suporta greutățile mai ușor. Cel de acuma cere sfurtări înmiite. Soldatul dela front trebuie îngrijit, ca să poată fi la culmea chemării sale. El e care își varsă sângele, moare pentru moșie, familie, țară. El aduce jertfa principală, vieața.

Cei de acasă, dela adăpost, au datorință să le stea în ajutor. Ei încă trebuie să aducă jertfă. Lor nu le cere nime vieața, numai o parte din ceace se pot lipsi din — avere. E o totașa de mare datorință cetățenească azi subscrierea împrumutului de rășboiu, ca și serviciul militar.

Numai deosebirea este mare. Unul își pune vieața pentru țară, celalalt numai o părțică din avere. Și nici chiar jertfă nu se poate numi aceasta, e numai o afacere. Banul dat statului nu e aruncat pe fereastă, e dat spre fructificare, ca să aducă camete mari, mai mari, ca și oricare altă depunere la vre-o bancă. E o hârtie de valoare pe care o garantează statul, precum în el e garanța creditului țării întregi.

Noi românii, cari am adus îmbeșugate jertfe de sânge, suntem în mare parte oameni agricoli, preoți, miremi și funcționari cu plăți subțirele. Jertfa noastră de a doua, nu va putea ajunge pe cea principală de pe front, dar va fi cu atât mai mult. Dela mulți și dacă sunt săraci tot mult se adună.

Indemnăm stăruitor pe toți cetitorii și credincioșii bisericii noastre să se arete și pe acest teren, ca din aceasta uriașă încercare, poporul român să iasă în șirul celor dintâi popoare, cari și-au făcut datoria pentru patrie și tron. Suntem siguri, că îndrumarea noastră se va ascrie meritelor ce ni-le-am câștigat până aci. Glorioasa Casă de Habsburg și țara a știut să retribue meritele tuturor popoarelor, cari și-au făcut în zile grele datorința cu devotament pentru ele.

Constatări triste.

Trăim o lume, când în continu, și de toate laturile nu auzi, și cetești decât ni-zuința după reforme pe toate terenele, și mai vârtos în instrucțiune. Desigur ținând cont de evoluția societății omeneste, acestea reforme se impun spontan. Nu înțeleg însă impunerea forțată a acestor reforme în detrimentul legilor de dezvoltare firească. Trebuie ținut cont și de fondul sufletesc și trecutul nostru plin de amintiri edificatoare, căci: non datur saltus in natura.

Cadrelor unui articol de gazetă nu-mi permit a mă extinde mai pe larg, mă voiu mărgini deci la constatarea câtorva lipsuri mai ardente în instrucțiunea noastră.

Azi ne place, să ne fâlim, că cu toate obstacolele ce întimpinăm, posedăm un număr destul de mare de școli de diferite categorii, avem profesori și docenți bine instruați etc. Dar nu somptuozitatea clădirilor și numărul institutorilor, nici chiar dosarul lor de știință pedagogică nu compun rezultatul deplin al unei școli, ci personalitatea lor morală științifică. În aceasta stă sublimul misiunii unui educator, ca în continu să-și sacrifice o parte a sufletului său pentru cultivarea tinerei generații. Unde stăm noi, ca să putem zice cu părintele pedagogiei

moderne: — pe care durere abia dacă îl cunoaștem de pe nume — „Am trăit eu însuși ca un cerșitor, pentru a învăța pe cerșitori să trăiască ca oameni” și „din noroiu face aur” după zisa lui P. Girard.

Preot, sau învățător pe o formă ti incumbă datoria a aduce jertfă pe altarul ni-zuințelor noastre ideale. Pildă vie de apostolat ni-e cunoașterea temeinică a figurilor mărețe, cari intrupează puterea misterioasă a neamului nostru, și cari prin munca lor plină de jertfe, ne-au călăuzit din labirintul trecutului la limanul civilizației omeneste.

Cel mai sublim exemplu de imitat e însă Evanghelia, care e cea mai ideală pedagogie. Doctrinile ei sunt reale ca însăși vieața. Cu acest idealism creștin, cu o credință vie și pilde de morală curată trebuie îmbibată mintea și conștiința tineretului. Nu numai să le infundăm creierul cu diferite cunoștințe, ci să le dăm înainte însăși pildele vii de urmat, bine știind că: „verba movent, exempla trahunt.”

Eternă și pie recunoștință datoresc învățătorului meu, care pe lângă meșteșugul scris-cetitelui a infiltrat în inima mea frica de Dumnezeu, iubirea de neam și acelor mixeri. Lacrămile ce-mi inundau fața cetind Geneveva, sau ascultându-i frumoasele povestiri despre patimile lui Hristos au fost ploaia binecuvântată, care mi-a pregătit solul sufletesc spre a putea plânge cu cei ce plâng, și a mă bucura în chipule de speranță și mărire a neamului meu. Povestirile lui despre începutul neamului nostru, despre luptele și suferințele lui, au aprins în mine dorul de cetit. De multcori simțesc, de nu aș avea gustul de cetit dezvoltat de chiar dascălul meu, aș fi un rătăcitor în lume fără nici un scop.

Am experiat ca student și pedagog, că e de tot mic numărul acelorora, cari ar lua vre-o carte în mână, ce tratează trecutul neamului nostru ori alte probleme mai însemnate ale progresului omenimii. Părăsesc școlile cu un anumit bagaj de teorii ale diferitelor științe, pe cari poate așa cum le au învățat nicidecum nu le vor aplica. Vor fi buni tehniciani, doctori, advocați etc. Ca preoți și învățători însă puțin vor însemna. Aceștia nu vor fi alta, decât o mașinărie, care va fi diriguată de interesele lor și a acelorora, ce vor să se folosească de ei. Pe atari nu-i interesează alta, decât asigurarea unei vieți cât mai sigure și comode. Sufletul lor e rece și voința li-e imobilă la toate zbuciumările și apeliurile neamului-

Pentru atari cuvintele lui Hristos: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre, să mărească pe tatăl din ceruri“, nu sunt alta decât fraze goale.

Mi-s'a dat ocaziune, să convin cu tineri conducători ai poporului, cari ca studenți erau printre cei dintâi. Acum grijile gospodăriei le ocupă tot timpul. M'a surprins faptul, că mulți dintre ei nu aveau abonată nici o foaie românească. Imi răspundeau simplu, că ei nu se ocupă cu politica. Acum pofteste, presupune la atari iubire de neam, și de cauza ce o reprezintă. Nimic decât sau o crasă ignoranță, sau rea voință. E cu mult mai îngrozitor ravagiul, ce îl face această ignoranță și indolență în șirul învățătorimii noastre. După trei patru ani deja și-a însușit dialectul lui badea Iuon perfect și moravurile lui în conduită. Dacă vrea, „să mai aște, ce să mai întâmplă prin hai lume“, împrumută gazeta pe care o abonează vecinul sau primarul din comună.

Cu atari indivizi nicând nu vom putea menține la suprafață cheștiile vitale ale poporului nostru.

Vasilie Abuşeanu,
învățător.

Paștile soldaților români din Praga.

Dacă sărbătorile Crăciunului din anul trecut le-au petrecut soldații români din Praga împărțit după confesiuni, astăzi, spre bucuria noastră, a tuturor, le-a fost dat să serbeze cu toții împreună gr.-catolice și gr.-orientali. Așa a fost bine și înălțător de inimi și preoții români, cari s'au hotărât la pașul acesta, merită toată lauda obatei românești.

Spre pașul întreprins au fost însă și auspiciile cele mai favorabile, căci se poate închipui un protector mai bun, un spirit,

care închiagă rândurile mai bine, decât abatele Metodiu Zavoral? Sub patronajul abatelui de Strahov, dela „Mănăstirea Sionului“, despre care soldații români vor avea ce povesti, întorși fiind pela căminurile lor, s'a dat sărbătoarea românească în fața unei asistențe numeroase, dornice de-a auzi vorbă românească.

În sala cea mare a localului preschimbat acum în spital — lazaret — local, în care în alte dați se dansează vesel! — era o mare de capete la vre-o 1300—1500 de soldați români din toate regimentele aflătoare în Praga și soldați bolnavi, cari au putut să vină până acolo. Vedeai fețe palide, frunți încrucișate, ochi cu pleoapele obosite: soldații, cari se întremau încet pe încetul de sdroaba răboiului, apoi fețe sănătoase, pline de bărbăție, cu priviri rezolute: români, cari au să plece în curând pe câmpul de luptă cu „marșcomaniile“ cele mai apropiate.

Duminea aceasta a Paștilor din Praga n'au să o uite soldații români, cărora le va fi dat să se întoarcă pe la vetrele lor — și iată pentru ce: preoții lor militari s'au îngrijit să le ofere hrană sufletească, ca să se simtă cel puțin cu gândul în satele lor, în mijlocul conșăngenilor lor.

Festivitatea a fost pusă la cale de preotul militar Laurențiu Curea, sprijinit fiind de colegii săi Dr. Emil Habor și Nicolae Șoșdean. Toți trei s'au achitat cât se poate de bine de misiunea lor.

Așa e frumos! Preoți cu crucea 'n frunte! Programul a fost variat și nu a obosit publicul. Soldații noștri au rămas încântați de cele auzite și văzute.

Părintele gr.-or. Curea a învățat și condus corul său cu adevărată pricepere, scoțind bine la iveală cele mai fine nuanțări. A cântat „Dulce soare al țării mele“, pe lângă Imnul Casei domnitoare, și pe lângă „Hristos a înviat“ și „Pe-al nostru steag“, cântate cu acompaniarea muzicii militare a reg. Nr. 2.

Toate cântecele au produs mare efect asupra soldaților, cari urmăreau corul când nădușindu-și lacrimile, când râsplătind cântecele eroice cu aplause frenetice în elan de însuflețire. Onoarea coriștilor, cari și-au jertfit timpul liber, cercetând regulat probele de cor.

Tot părintele Laurențiu Curea a fost acela, care a introdus seria cuvântărilor, vorbindu-le la inimă soldaților noștri, cum numai un preot sufletește adevărat o poate.

Părintele gr.-cat. Dr. Emil Habor, denumit zilele trecute doctor la universitatea din Cluj și-a luat asupra sa sarcina onorifică de-a bineventa pe oaspeții străini. S'a și achitat de oficiul acesta, ținând o vorbire frumoasă în limba germană.

Părintele gr.-or. Nicolae Șoșdean a mulțumit în numele românilor abatelui Metod Zavoral pentru buna găzduire și pentru sentimentele, pe cari le nutrește față de noi. Părintelui Șoșdean i-a reușit să talmăcească frumos și concis, ceea ce simte nu numai soldătimea română, ci obștea întreagă românească față de personalitatea lumioasă a prelatului, precum și față de profesorul universitar, Dr. Ioan Urban Iarnik.

Dr. Horia Petra-Petrescu a cetit, pentru ca să aducă variație în program, o lucrare originală, în care își povestește unul peripețiile sale într'un spital din „Beciu“. Mulți ochi au lacrimat, ascultând povestirea aceasta draguță și predicile măduoase.

Dar dacă au lacrimat ochii la vorbirile amintite, au lacrimat din greu la vorbirea abatelui Zavoral. Abatele a vorbit românește dela masa oratorilor, în ornate de gală, cu distincțiile Majestății Sale pe piept. A vorbit atât de pătrunzător, de convins de ceea ce spune și cu o dragoste atât de mare față de noi, încât un apostol n'ar fi putut secera mai multe priviri înțelegătoare și mai multă dragoste din inimile celor adunați. Abatele a pus punctul pe „i“ întregi serbări.

FOIȚA.

Din istoria limbei.

— Limba în filozofia elină —
de Dr. C. Pavel.

(Continuare.)

Cu Anaxagoras și îndeosebi cu Sokrates și cu sofistii, — enciclopediștii culturii antice: — „Die das neue Evangelium der Aufklärung und subjectiven Lebensauffassung predigten“,¹⁾ gândirea elină trece la filozofia antropocentrică. Această filozofie în principiile ei tainice a fost formulată și propovăduită întâieșdată de Sokrates, despre care Cicero zice că a chemat filozofia din ceriu și a așezat-o printre oameni.²⁾

Filozofia elină pe urma lui Sokrates privește mai de aproape omul. Examinează rostul și datorile omului. Sistemizează frământările, cunoștințele și căile minții omenești.

¹⁾ W. Christ: Geschichte der Griechischen Litteratur. München 1898. pag. 416.

²⁾ Cicero: Tusc. Disp. V 4. — „Socrates philosophiam devocavit e caelo et in urbibus collocavit.“

Vederile acestei filozofii, cu noi îndemnuri și perspective pentru știința și progresul omenirii, sunt dezvoltate pe o linie mai întinsă și dintr'un punct de plecare sublim, aproape creștinesc, de Platon. Învățăturile lui Sokrates și ale lui Platon le contopește într'un sistem filozofic, real-idealistic, Aristoteles, părintele științii omenești.

Cum însă filozofia antropocentrică avea în vedere mai prerus de toate omul, intelectul omenește, precum zisei mai înainte, era cu neputință ca privirile ei, deja îndată la început, să nu fie ținute de toate vietățile pământului și care este limba.

În filozofia lui Platon se oprește întâieșdată mintea omenească și se întreabă asupra puterii sufletești care a lucrat la crearea, lucră și contribuie și mai departe la dezvoltarea limbii.

Filozofia elină, în îndrăznețele ei avânturi spre culmile gândirii, deja și mai înainte făcuse câteva enunțări — apodictice — asupra limbii și încă asupra problemelor aparținătoare mai mult filozofiei decât lingvisticei proprii. Astfel Herakleitos³⁾ (503) zice, că cuvintele sunt un produs al naturii

³⁾ Dela Herakleitos se derivă geniala observație „πολεμος πάντων πατήρ“ adică: războiul e pricina a toate.

și le compară cu umbra lucrurilor. În chipul acesta el e de părerea că cuvintele, cu cari numim lucrurile nu pot fi statornicite în mod convențional, ci sunt și isvorec din firea lucrurilor, φύσις. Această părere e acceptată și de școala lui Pythagoras. Această teorie — zice Herakleitos — e justificată și prin faptul că în fiecare limbă sunt o seamă de cuvinte onomatopoeice. Demokritos din Abdera, filozoful surizător — γελᾶσμος — (430—410) afirmă că cuvintele sunt niște statuie grăitoare ἀγάλματα φωνήεντα. Sunt așadar născociri omenești și nu produse de ale naturii. Principiul acesta alui Demokritos, că limba există νόμος și ar fi un joc al minții omenești, nu o operă tainică a firii, este susținut cu multă îndârjire și de sofisti, în frunte cu Protogoras, a căror învățătură era, că omul este măsura tuturor lucrurilor.

Și în cărțile Brahmanismului, în Veda și Brahmana aflăm oareșcari urme de considerații filozofice asupra limbii. Știința indiană însă, fiind de-o parte un amestec de geologie și filosofie, iar de altă parte ne fiind nici până azi de îndeajuns limpezită, nu poate forma punct de plecare pentru știința zilelor noastre. Amăsurat acestei stări haotice, filozofia indiană crede, că dacă în lumea aceasta totul există numai la aparență, afară de spirit, de atman, restează, că și

Vorbirea abatelui, minunată ca formă și ca conținut, plină de adâncime filozofică și — totuși — accesibilă și pentru mentalitatea soldaților de rând, a fost punctul culminat al festivității.

Ne-am simțit mândri, o mândrie lipsită de trufie, mândri că avem un protector atât de înțeleghător, de mare și de luminat...

Muzica reg. nr. 2. a completat programul, cântându-ne și singură câteva cântece românești, potpuri, la auzul căruia vedeam cu ochii sufletești pe flăcăii noștri, jucând Călușorul și Bătuta.

... Și erau unii în sală, cari au făcut parte anii trecuți, în convoiul „Junilor“ albi din Brașov. Acum nu vor mai pușca cu treascurile „junii“ albi și nici nu vor mai auzi „sfânta slujbă“.

Avem alți oaspeți, cari să-i vadă: pe „ghinării“ armatei noastre. În fruntea tuturor se află la serbare Excelența Sa Feldmarschall-entuantul Zanantoni, General-majorul Vratislav Pichler, contele Wallenstein cu familia, colonelul Pössl, comandantul reg. nr. 2., vice-colonelul Janos, prof. univ. Dr. Ioan Urban Jarnik, căpitanul Borzea, d-na preoteasă Curea, locotenentii Chiffa cu doamna și Licareți, Dr. Victor Ola și mulți alții.

Serbarea Invierii au celebrat-o preoții români în trei locuri, ca să poată oferi soldaților români puțința de a lua parte cu toții.

Părintele Curea a celebrat în capela din parcul expoziției, având muzica reg. 2 și garda de onoare.

Părintele Dr. Habor a celebrat în biserică de lângă podul lui Carol al IV-lea, sf. Salvator, cu muzica militară a reg. 51 și garda de onoare, condusă între alți de dl cand. de adv. Păcală.

Părintele Șoșdean cu păr. Dr. Șesan au slujit în spitalul de rezervă nr. 2 de peste drum de „Rudolfimen“ celor bolnavi

și recovașcenți. A fost un moment dureros și înălțător totodată să vezi pe coridoare și în sala spitalului, adunându-se bolnavii români să asculte sfânta slujbă în graiu românesc.

Toate în tot românii din Praga au serbat Paștile ca adevărații frați, uitând o clipă răurile de sânge și împreunându-și mâinile sub puterea magică a cuvintelor: „Hristos a înviat!“

Coresp.

Papa și regina Olandei pentru pace. — După informațiile ziarului „Tijd“ în timpul din urmă Papa a acordat audiență în repetite rânduri nuntului olandez la Vatican. În Amsterdam faptul acesta se interpretează, că între Papa și regina Olandei urmează discuții asupra acțiunii uniforme pentru restabilirea păcii.

Situația între Germania și America. Conflictul ivit între cele două state încă nu s'a aplanat. Depeșe cenzurate anunță, că știrile despre un înțeles încă sunt premature, căci desfășurarea nouilor evenimente depinde dela răspunsul ce-l va da guvernul german, care va decerne amănunțit toate momentele esențiale și așa va decide asupra viitoarei situații cu America. Astfel după cum anunță „N. Fr. Pr.“ va fi posibilă aplanarea conflictului cu America. În Berlin se lansează știrea după care Germania vrea să respecte angajamentele făcute într-o notă anterioară în înțelesul de a nu ataca naile de comerț și persoane înainte de-ale face atente.

Tratative între Turcia și România. — Ziarul „Adevărul“ află următoarele dela corespondentul său din Constantinopol. Le dăm după „F. P. R.“

„Tratativele începute de domnii Popescu și Simonis, delegați comerciali români, veniți

aici în misiune specială pentru a trata cu guvernul otoman livrarea de produse românești și mai ales furnizarea de făină contra furnizării unor anumite produse din Turcia, sunt pe calea cea mai bună de reușită. În decursul acestor tratative, chestiunea compensațiilor a și fost astfel începută că tratativele sunt destul de avansate și se poate spera că încurând să se termine cu bine.

Delegații români declară că sunt încântați de primirea pe care au avut-o din partea cercurilor dirigitoare din Turcia.

Tratativele de cari vorbim au fost începute în București de către comercianții otomani cari au fost dăunăzi în București pentru cumpărarea de făină și alte produse Convenția ce se va încheia între cele două guverne pe baza intereselor reciproce, va fi aproape la fel cu cea încheiată cu Germania. Din ambele părți se constată o dorință sinceră de a se ajunge la un acord prompt. Crecurile otomane spun că întărirea prințre înțelegere mai apropiată de relațiuni între Turcia și România constituie un fapt care merită să fie semnalat cu satisfacție.

Cu privire la această chestiune de ordin economic, se anunță aci știrea care arată că o înțelegere la fel cu cea încheiată de curând cu Germania va fi încheiată în curând de România cu Austro-Ungaria și se adaogă că guvernul român neagă că aceste tratative comerciale ar avea un caracter politic.

Tot în această chestiune, se remarcă aci cât de desamăgiți au fost rușii aflând despre încheierea unei înțelegeri comerciale între România și Germania. Toate speranțele cari le mai aveau ententiștii ca să vadă România folosindu-se de un prilej nimerit pentru a se da de partea lor, sânt acum risipite.

Iată pentru ce Rusia nu mai consideră România ca o țară prietenă și își continuă cu febrilitate pregătirile sale militare în Basarabia de sud, lângă frontiera românească, trimițând mereu întăriri de trupe și construind mereu noi fortărețe.

Alte demersuri la guvernul Greciei. Inceperea ofensivei la Saloniki? Ambasadorii ententei la Atena din nou au înaintat guvernului elin cererea ca Grecia să pună la dispoziție liniile ferate Patras—Athena și Larissa pentru transportarea trupelor sârbești în Macedonia. În Atena demersului acestuia i-a urmat consiliul ministrilor în care Skuludis a denegat categoric orice discuție asupra acestor pretenziuni ale guvernelor ententei.

Grecia din nou se vede între ciocan și nicovală și din teroarea aceasta, care de luni de zile i-a micșorat suveranitatea și independența de stat se vede silită să iasă, protestând energic contra postulatelor ententei, și pasul acesta se vede în enunțările bătăiești ale guvernului elin care respinge a limine cererile cari sunt violări brutale a dreptului ei de stat neutral.

Din demersul ententei la Atena se pare că împătrita înțelegere se pregătește la acțiuni strategice în Balcani cari au fost relatată de presa franceză. Se impune — scriau ziarele parisiene — ca armata reorganizată a Serbiei din Corfu să fie transportată la Saloniki, de unde, în alianță cu celelalte trupe, să înceapă ofensiva contra armatelor austro-ungare și bulgare. Ocuparea Trapezuntului urgitează pornirea ofensivei la

limba e un produs alui atman. — Vederile filosofiei eline de pan'aci despre limbă le aflăm resumate și revideate în dialogul lui Platon, *Kratylos*. Ca atare acest dialog este cea dintâi scriere în literatura europeană, ce se ocupă mai de-aproape de ființa limbii.⁴⁾ *Kratylos* a fost elevul lui Herakleitos, iar mai târziu măestrul lui Platon în filosofie. În acest dialog, pe care Platon l-a însemnat cu numele dascălului său de filosofie, rolează trei persoane: Sokrates, *Kratylos* și *Hermogenes*. Chestia, pe care Platon o aduce în discuție, este: oare limba să fie ea un produs al naturii *φύσει*, sau este operă a convenției omenesti, *νόμῳ*. Aceste două, *φύσις* și *νόμος* erau părerile în jurul cărora se grupară filosofii elini până la Platon. Cuvântul *θεῖος* este de proveniență mai târzie; nu cum se susținea până acum. Această numire e sulevată mai întâi de școala alexandrină.⁵⁾

Din cele trei persoane, *Kratylos* espune teoria lui Herakleitos *φύσις*; *Hermogenes* pledează pe lângă ceea alui Demokrilos *νόμῳ* și a sofistilor, iar Sokrates reprezintă vederile lui Platon. Din replicările lui Sokrates în decursul dialogului, cu cari cam

stringe cu ușa când pe *Kratylos*, când pe *Hermogenes*, Platon pare a înclina spre eclecticism, nizuind încâtva să împace cele două extremități. În parte admite și pe una și pe alta. Știm însă, că toată filosofia lui Platon pe care se razimă cel mai avântat scriitor creștin, Sf. Augustin în „*De civitate dei*“, tinde spre un principiu comun, în urma cărui cauza ultimă nu poate fi natura — materia, ci precum trupul ep pus în mișcare de suflet. rațional, tot astfel și lumea aceasta trebuie să fie mișcată de o cauză rațională. În chipul acesta nici limba nu poate fi un produs întâmplător al naturii *φύσει*, ci autorul ei este o rațiune supremă, un legislator suprem, *νομοθέτης* (*ὄνομα ποιῶν ὁ νομοθέτης*). Așadar limba există: *νόμος καὶ θεῖος*. *Τὰ πρῶτα ὀνόματα οἱ θεοὶ ἔθεσαν*.

Acest suprem legislator creând limba a pătruns adânc în firea lucrurilor și cuvintele le-a potrivit astfel că între noțiunea unui obiect și între numirea aceluia a pus oarecare legătură indicată de natură. Pe calea aceasta Platon se apropie de teoria *φύσις*. Cuvântul așadar este un mijloc prin care deosebim lucrurile după firea și ființa lor, așa cum la aceasta ne-a învățat obișnuința, al cărei urzitor este *nomotheta*. Care va să zică, *cuvântul-idee* există *φύσει*, iar numirea e opera omului, (*νόμῳ*).

(Va urma.)

⁴⁾ T. Benfey: Geschichte der Sprachwissenschaft etc. München 1869. pag. 89.

Idem Über die Aufgabe des platonischen Dialogs. Göttingen. 189.

⁵⁾ Steinthal: Geschichte der Sprachwissenschaft bei den Griechen und Römern. Berlin 1890. pag. 313.

Saloniki care va fi un premers moral pentru pornirea ofensivei pe frontul apusean.

Situația ententei cu Grecia a ajuns la un stadiu decisiv.

Răscoala irlandezilor. In internul Angliei se petrec evenimente cari evidențiază, că războiul purtat de ea nu are de țintă respectarea principiului național și dreptul popoarelor mai mici. Partidul naționalist irlandez la începutul războiului a observat o atitudine mulțumitoare față de guvernul Angliei, care prin inarticularea legii home-rule a contribuit, în parte, la ușurarea soartei poporului. Dar masa poporului cu toate aceste a rămas oprimată pe terenul economic din partea domnilor feudali, și o parte mare din el a fost silită să emigreze în America, iar cei rămași acasă au știut să facă față multelor suprimări religioase și economice ale guvernului britanic. Acum au văzut momentul oportun să-și pretindă drepturile cu arma. Partidul revoluționar „Sinn Fein“, în contra căruia guvernul Angliei nu a cutezat până acum să pășească cu energie, a făcut mari demonstrații în capitala Irlandei, Dublin, cari au luat caracterul luptelor revoluționare. Irlanda, sub conducerea partidului „Sinn Fein“, care numără mii aderenți, luptă pentru ruperea de Anglia. Contra acestei tendințe centrifugale a poporului irlandez, Asquith a declarat stare de asediu și a luat mijloacele cele mai drastice ca revoluția să fie sufocată, ceea ce nu produce impresie bună la statele aliate cu Anglia.

In camera comunelor Asquith a fost interogat, că proiectul de serviciu militar va fi introdus și în Irlanda? Asquith a anunțat, că deși în original guvernul a decis estinderea lui și asupra locuitorilor din Irlanda, articolul acesta să omită. Motivul, retăcut de Asquith, e ușor de aflat, ni-l spun evenimentele din Dublin, cari arată, că irlandezii au abandonat fidelitatea față de tronul regal contra căruia ușor pot întoarce arma.

Astfel se desprinde starea internă a regatului britanic, care luptă pentru independența și drepturile statelor și popoarelor asuprite. O mică asemănare între administrarea provinciilor anexate la Germania și între ale Angliei va arăta pe deplin în care stat se bucură popoarele mici de libera dezvoltare.

Pe frontul francez vor lupta trupe japoneze? „Az Est“ anunță: In Camera Japoniei deputatul Iamagu a interpelat guvernul întru cât corespunde adevărului vestea, că contele Okuma s'a obligat la Paris, că va trimite trupe japoneze pe frontul francez pentru demonstrarea relațiilor de aliați, și că transportarea regimentului de gardă din Tokio la Nagasaki nu e în legătură cu angajamentul acesta? Reprezentatul guvernului a dat răspuns evasiv.

Războiul european.

Fortăreața Kut-El-Amara a fost silită să capituleze armatei turcești, care de mai mult timp o ținea asediată. Numărul ostașilor englezi ajunși în captivitate e de 13 mii.

Luptele dela Verdun stagnează, ce se interpretează ca timp de pregătire din partea ambelor grupuri în vederea nouilor atacuri. Au avut loc ciocniri la Mort Homme și regiunea Maas, unde trupele franceze au dat contraatacuri, cari din nou au fost zădărnice. In Champagne spre sud de Moronvillers tunurile germane au distrus un biplan francez.

Trupele arhiducelui Francisc Ferdinand au respins armatele rusești situate la cursul Ikva, spre nord de Mlynov. Au prins un ofițer rus, 180 ostași și 1 mitraileză.

Platoul dela Doberdo, capul de pod dela Görz și localitățile de după front au fost viu bombardate de artileria italiană. La Col di Lana din nou am respins atacurile italenilor.

Informațiuni.

Publicarea listelor de contribuiri va urma în numărul viitor!

Intru mărirea lui Dumnezeu. Pentru intenționata edificare a unei noi biserici în Chimitelnic au dăruit: Ilie Cipăian din loc 200 cor., Nistor Flore din loc. 200 cor., Alexandru Nistor din loc. 200 cor., George Dâmbean din loc. 100 cor. Iar Ieronim Ghireă a ridicat o cruce cu o restignare frumoasă lângă biserică cu 100 cor. Dumnezeu le primească jertfă și le rebonifice insutit și înmiit.

Chimitelnic, 1916.

Teodor Hărășian
paroh.

Prim-ministrul Tisza la Majestatea Sa. In 29 I. tr. contele Tisza s'a întreținut mai îndelungat cu Burian, după aceea a fost primit în audiență particulară de Majestatea Sa.

Ședința plenară a direcțiunii „Solidarității“. La 20 Aprilie direcțiunea „Solidarității“ a ținut o ședință plenară în Arad sub prezidiu dlui Sava Raicu. Au participat la această ședință d-nii Ioan I. Lăpădatu, dr. Cor. Pop., Constantin Popp, și Dom. Rațiu. Obiectul principal de deliberare a fost chestiunea Centralei institutelor de bani.

Direcțiunea acceptând prepunerile prezentate de secretarul d. I. Lăpădatu, privitoare la Centrală, a hotărât să recomande băncilor noastre ca să intre în legăturile Centralei, însă prin mijlocirea „Solidarității“, careia să-i trimită declarațiunile de aderență.

Amănunte asupra acestei hotărâri, precum și îndrumări asupra procedurii de urmat, s'au comunicat băncilor nostre membre ale „Solidarității“, imediat după ședință în scrisori recomandate. — (R. E.)

Sistarea comisarilor regești. Numărul ultim din „Budapesti Közlöny“ aduce știrea că s'au sistat comisarii regești de pe întreg teritoriul Ungariei.

Episcopii din Italia au cercetat prisionierii austro-ungari. Ziarele italiene scriu, că episcopii în a căror dieceze sunt prisionieri din armata austro-ungară, i-au cercetat la Paști, din îndemnul Papei. Episcopii și-au exprimat mulțumirile pentru tratamentul de care se bucură ostașii prisionieri.

Eroii nostri. De pe câmpul de luptă sud-vestic scrie un căpitan cu datul de 11 Aprilie: Dumineca trecută — 5 Aprilie n. a decorat Arhiducele Iosif, comandantul nostru de corp, în persoană 340 bravi ostași, cari s'au distins în luptele dela 12—16 Martie. Am asistat în persoană la acest act, având să țin vorbirea ocazională. Regimentul nostru 43 (Caransebeș), a primit cu acest prilej 96 medalii de argint cl. I. 171 medalii de argint cl. II. și 73 soldați medala de bronz. Cei mai mulți din decorați sunt odrasle de ai bravilor grănițeri de odinioară. *Până acum au fost decorați 1700 jeciori ai regimentului 43.* Credem că aceste cifre vorbesc un grai mai elocvent decât orice comentariu. „D.“

Atestatele școlastice pentru elevii de 18 ani. „Bud. Tud.“ anunță: Ministrul de culte a decis ca să se extradeie atestatele școlastice fără examene pentru toți elevii cari cercetează gimnaziul, preparandia, școlile reale și la ultimele asentări au fost declarați de apti pentru serviciul militar.

Elevilor de pe clasele superioare li-se vor estrada deodată cu testimoniile școlastice și atestatele de maturitate, respective diplomele de învățatori.

Atentate politice în Atena. In palatul reprezentantului politic al Bulgariei la Atena, Passarow, zilele trecute a avut loc un atentat de bombă. Informațiile recente aduc știrea, că atentatul a fost comis de un sârb plătit de ententă. Tot în ziua aceea a avut loc pe stradele Atenei al doilea atentat săvârșit de un partizan a lui Venizelos. Atentatorul cu pușcături de revolver a rănit grav pe un aderent de al guvernului. Evenimentele acestea au produs mare surescitare în locuitorii, cari cer introducerea statariului.

Zile fără de carne în România. Guvernul român a ordonat că în săptămână două zile să nu se consume carne. Motivul e, că trupele concentrate în permanențe consumă cantități enorme de carne. Nici vorbă nu poate fi de lipsă de carne, iar ordinațiunea guvernului e numai o dispoziție de prevenire.

Rusia își cere jidovii din Anglia. Ziarul londonez „Jewish Chronicle“ dă știrea, că Rusia a cerut dela guvernul englez Asquith să extradeze din Anglia pe toți supușii izraeliteni ai Rusiei ca să poată fi înrolați în armata rusească.

Teribila încăerare între țigani. Din Râmnicul-Sărat (România) se anunță: Satul Flămânda din apropierea orașului, locuit numai de țigani, a fost teatrul unei teribile bătăi. In timpul sărbătorilor țigani furându-și unii altora păsările, s'a iscat o ceartă și în urmă s'a încins o bătăie. A fost un spectacol grozav, o adevărată bătăie. Țigani cu mic cu mare, înarmați cu puști, revolve topoare și ciomege s'au năpustit cu furie turbată unii împotriva altora, trăgând focuri. Mulți dintre ei fură răniți. Belligeranții ajunseră să ridice și baricade. După câteva ceasuri abia au putut fi potoliți.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Ioan Suciu